

Warmte uit Water

Casus Zutphen

WARES Congres

Arianne de Vries
arianne.de.vries@rws.nl

25 november 2021

Context samenwerking RWS en Alliander

Co-creatieve en Pré-concurrentiële setting: De Bouwcampus

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

RWS en Alliander werken co-creatief en pré-concurrentieel samen binnen de Bouwcampus in het kader van het project Warmte uit Water.

www.debouwcampus.nl

2-pager: Pré-concurrentiële samenwerking

Pré-concurrentiële samenwerking in het algemeen

Sommige maatschappelijke uitdagingen zijn zo groot, dat ze met de huidige kennis en kunde en niet opgelost kunnen worden. Het overlaten aan de markt van het vinden van een oplossing leidt tot onvoldoende focus op de maatschappelijke belangen. Voor dit soort uitdagingen is sector overschrijdende samenwerking noodzakelijk. Maar, een dergelijke samenwerking is bij de wet gebonden aan strikte regelgeving. Gezien de maatschappelijke noodzaak, heeft de EU de pré-concurrentiële wetgeving¹ ingesteld om cross sectorale samenwerking op fundamenteel en experimenteel onderzoek mogelijk te maken. Deze samenwerking is aan een paar basis regels gebonden: de maatschappelijke uitdaging staat centraal, er is geen opdrachtgever of opdrachtnemer, de opgedane kennis is van iedereen, ook van diegenen die niet aan de samenwerking deelnemen, deze kennis wordt proactief gedeeld met externen, deelnemers worden niet betaald en marktverstoring wordt voorkomen.

Co-creatie

Om te waarborgen dat persoonlijke en/of bedrijfsmatige belangen van de deelnemende partijen alomtegenwoordig de boventoon voeren, wordt binnen dit juridische kader op co-creatieve wijze samengewerkt. Dit betekent dat kennis en kunde vrij en zonder voorbehoud gedeeld wordt, alle deelnemers gelijk zijn en gezamenlijk besluiten worden genomen. Op deze wijze wordt geborgd dat er een open en vrije discussie is en er vanuit de verschillende sectoren samen een beter inzicht ontstaat van het complexe maatschappelijke vraagstuk en de mogelijke oplossingsperspectieven. Door deze vorm van samenwerking kan een vraagstuk door de samenwerkende partijen vanuit meerdere invalshoeken worden benaderd, wat leidt tot innovatieve, compleet nieuwe inzichten en/of oplossingen.

Fasering

Een en ander kan bestaan uit verschillende fasen. Soms is het voldoende om een oplossingsperspectief voor de maatschappelijke uitdaging te identificeren. Echter, soms heeft het gevonden oplossingsperspectief zo radicaal dat bijvoorbeeld nieuwe business en marktomdelen noodzakelijk zijn. Doordat de partijen in een pré-concurrentiële setting samenwerken aan een maatschappelijke uitdaging, en de uitkomsten van iedereen zijn, is het mogelijk bijvoorbeeld met betrokken overheidsinstanties de benodigde business en marktomdelen te bespreken. Zonder deze unieke juridische setting zou dit onmogelijk zijn, waardoor een maatschappelijk zeer waardevol perspectief een vroege dood zou kunnen sterven. Een dergelijk impactvol traject bestaat uit de volgende fasen:

- Fase 1: Identificeren van oplossingsrichtingen voor het maatschappelijke vraagstuk
- Fase 2: ruwe business case en schetsontwerp: energietransitie perspectief
- Fase 3: Haalbaarheidsstudie: generiek concept ontwikkeling & locatie specifiek
- Fase 4: Uitvoeren / proof of concept
- Fase 5: Evalueren
- Fase 6: Herhalen / opschalen

¹ Referentie: Europese Commissie (2014) Framework for state aid for research and development and innovation SWD (2014)

reekomst
van alle deelnemende partijen

orale invalshoeken

t voor alle betrokkenen, alleen

t onbekende

in pré-concurrentiële
e maatschappelijke opgave is in
uwen in de Maas. Via De
teresserede partij om deel te
tiële en co-creatieve traject,
ingsperspectieven. Een van
perspectief heeft als
unen 1 miljoen huizen
behorende businesscase is
water en energie sectoren en
vrieland Nederland op het
water-energiesysteem en de
ter. Dit systeem kan uitgebreid
nde rivierwater, indien
steem is adaptief in tijd,
rgiesysteem, een energiehubs

an het pré-concurrentiële
kele daadwerkelijke (deel
e partijen van dit traject.
e samenwerking valt nog
intensief samen met andere
De Bouwcampus de
r worden andere partijen bij dit
verking. Per fase van het traject
Echter, dit betekent wel dat
ng moet voldoen en dat

opgave wordt niet opgelost, worden de oplossingsrichtingen niet door de markt omgezet en wet- en regelgeving in principe niet meer mogelijk is.

Zie verder www.debouwcampus.nl voor alle verslagen, presentaties, het pré-concurrentiële samenwerkingscontract en nog veel meer.

Warmte uit Water (WuW)

Mind

Missie: Energietransitie versnellen door synergie tussen water en energie

Co-creatieve samenwerking tussen RWS en Alliander: WuW

WuW heeft als doel om op basis van leerervaringen in proeflocaties een geïntegreerd opschaalbaar en herhaalbaar water-energie concept binnen Nederland te ontwikkelen.

Locatiespecifiek spoor

Praktijkervaring opdoen in enkele projecten:

- Zutphen
- Tiel
- Arnhem Bestuurskwartier
- Hoofdvaarweg Lemmer Delfzijl

Generieke spoor

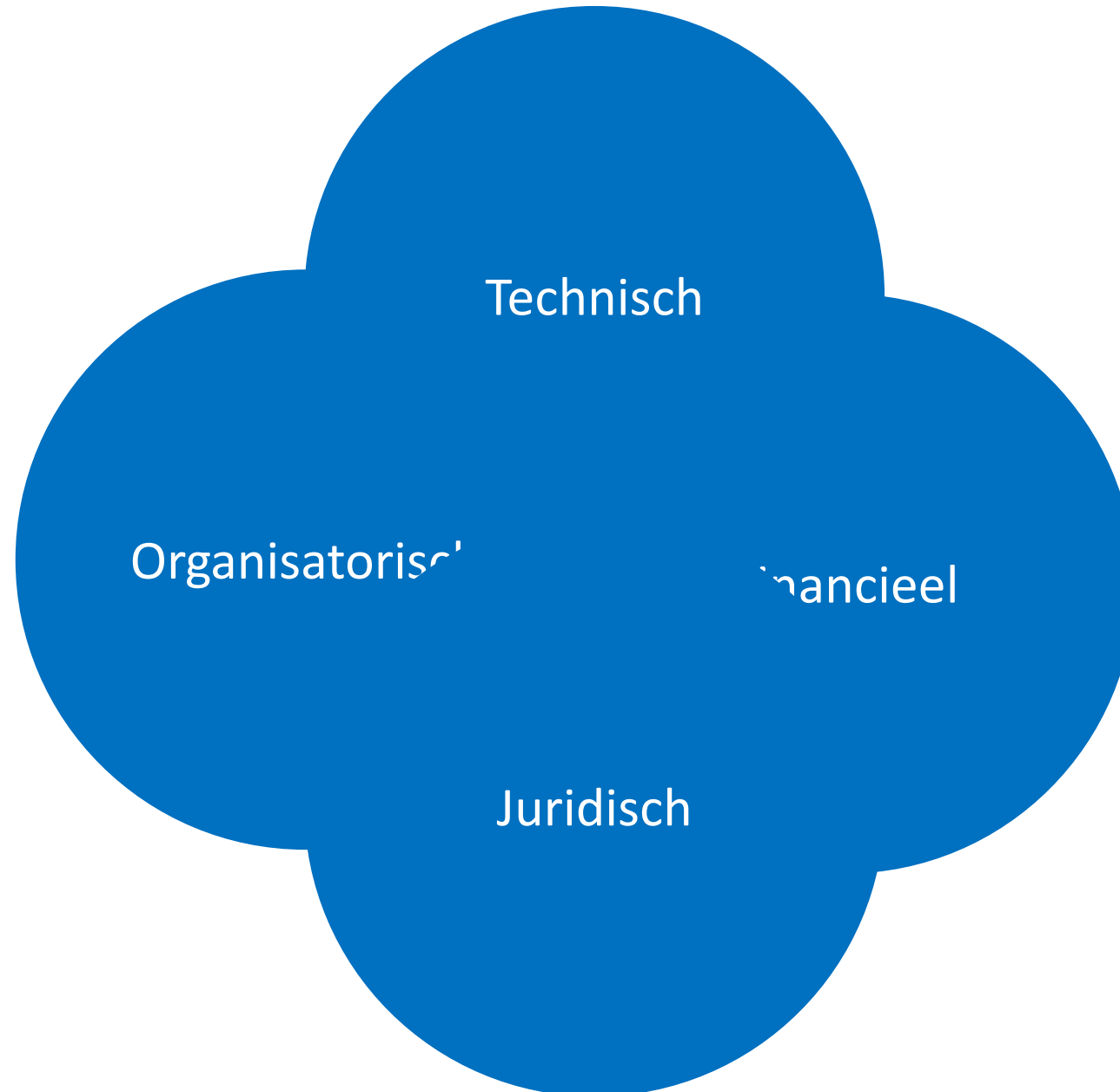
Mede op basis van de ervaring uit het locatie specifieke spoor wordt in het generieke spoor in een iteratief proces een herhaalbaar en opschaalbaar concept ontwikkeld.

Bestuurlijke spoor

- Benodigde beleidsruimte realiseren om concept te kunnen opschalen (EZK, IenW, NetbeheerNL, etc.)
- Het bepalen van de proactieve inzet en rol van RWS en Alliander in de warmte transitie.

Innovatie over sectoren, werkvelden

Proeflocatie Zutphen

≡ provincie
Gelderland

Rijkswaterstaat

Waterschap Rijn en IJssel

Proeflocatie Zutphen: technische en financiële haalbaarheid

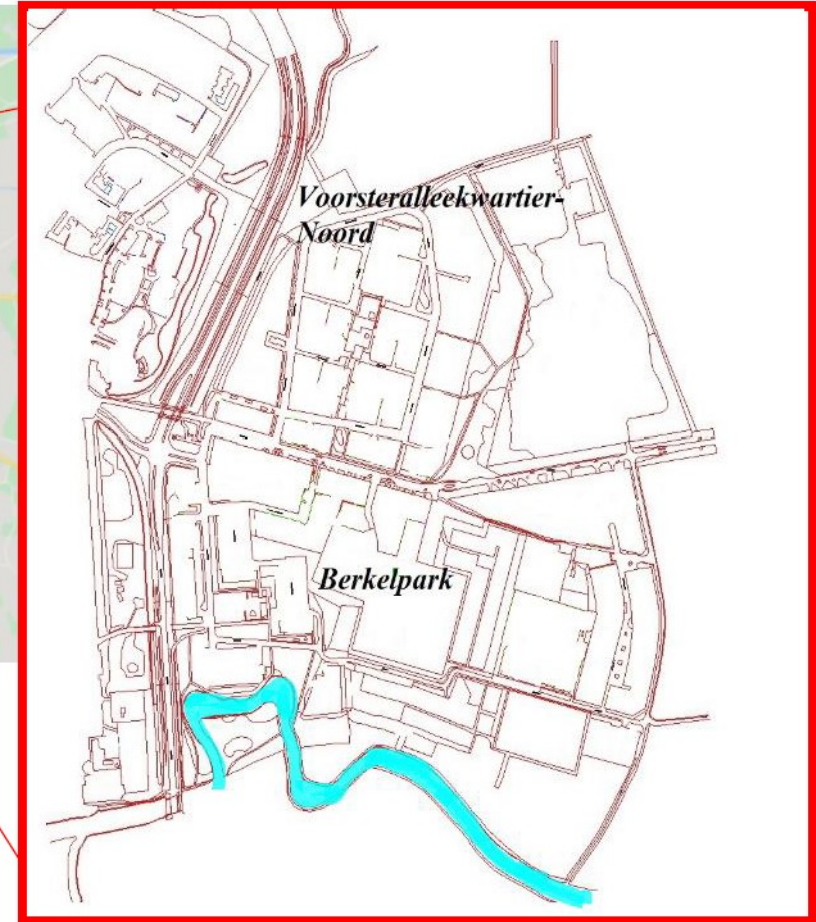
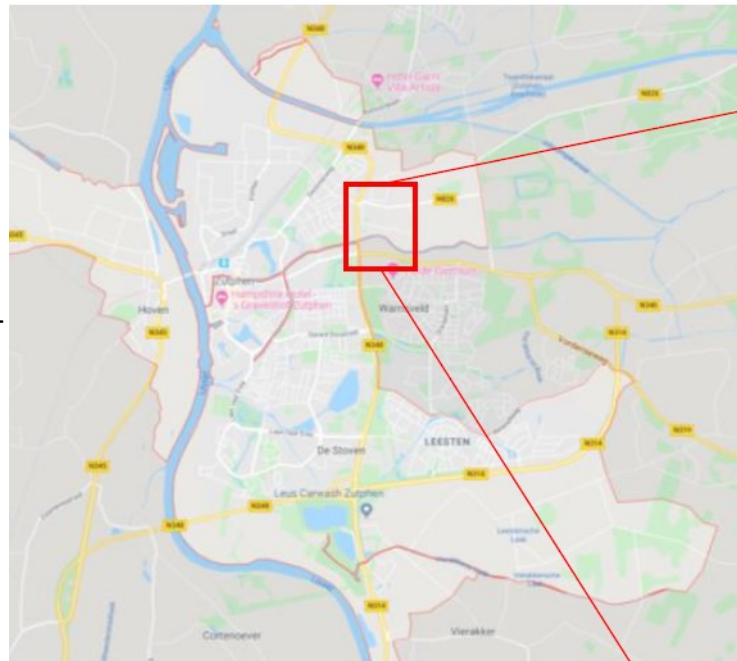
Locatie 1 Voorsteralleekwartier-Zuid/Berkelpark

Locatie 1
Voorsteralleekwartier-
Zuid/Berkelpark

Uitkomsten

- geen haalbare businesscase

Proeflocatie Zutphen: technische en financiële haalbaarheid

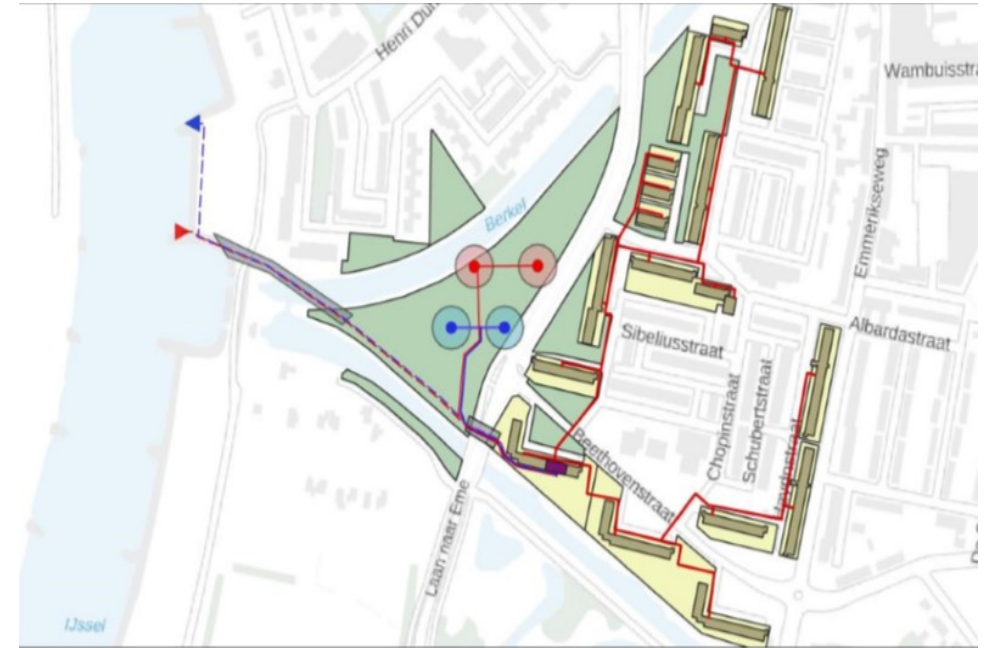
locatie 2 Waterkwartier - Helbergen

Uitkomsten

- Technisch mogelijk
- Voor positieve business case is subsidies noodzakelijk

Factoren met grote impact op de technische financiële haalbaarheid

- Afstand bouw tot bron
- Complexiteit ondergrond (directe of indirecte levering)
- Veiligheidsmarges in vuistregels te winnen warmte (vanwege ecologische impact)

Proeflocatie Zutphen: Organisatorische/juridische haalbaarheid

GreenChange aanpak Waterkwartier - Helbergen

Leervragen:

Wat is nodig van WuW om de ketenpartners tot een consortium vorming te laten komen?

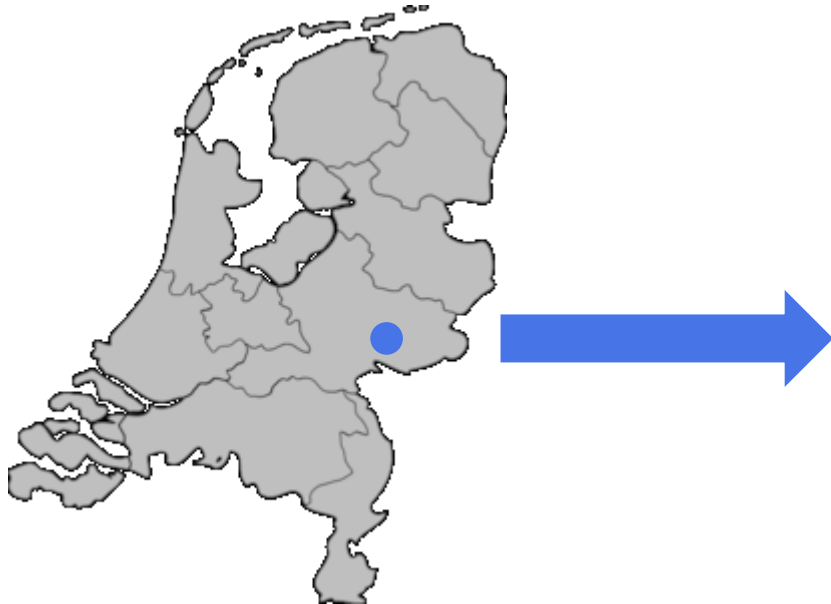
- GreenChange aanpak
- Nieuwe samenwerkingspartners leidt tot nieuwe samenwerkingsvormen
- RWS als proactieve vergunningverlener

Gezamenlijke uitdagingen:

- Iedereen een comfortabel huis
- Betaalbaar (NMDA)
- Duurzaam
- Robuust systeem

Proeflocatie Zutphen: Organisatorische/juridische haalbaarheid

Green Change aanpak Waterkwartier-Helbergen

Uitkomsten

- De Warmtetransitie biedt mogelijkheden om de warmteketen (van bron tot en met afnemer) op alternatieve wijze te organiseren
- Toepassen van TEO past binnen het huidige wettelijk kader.
- Inzet GreenChange methode heeft geleid tot duidelijke rollen, LOI is ondertekend
- Bijdrage WuW heeft geleid tot subsidietoekenning door Provincie Gelderland

Warmte uit Water

Casus Zutphen

WARES Congres

Arianne de Vries
arianne.de.vries@rws.nl

25 november 2021

